

Sygn. akt VIII U 2317/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lipca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Grażyna Łazowska
Protokolant	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 1 lipca 2020 r. w Gliwicach

sprawy M. L., E. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołań M. L., E. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 29 października 2019r. **nr** (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż stwierdza, że M. L. podlega jako pracownik E. R. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 15 lipca 2019 roku;
- zasądza od organu rentowego na rzecz każdego z odwołujących po 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) Sędzia Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 2317/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 29 października 2019r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na podstawie przepisów ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdził, że M. L. jako pracownik u płatnika składek E. R. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 15 lipca 2019r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że roszczenie wypłaty zasiłku po krótkim okresie od zgłoszenia do ubezpieczeń, zawarcie umowy o pracę do 14 kwietnia 2022r. przy jednoczesnym zeznaniu, że potrzeba zatrudnienia wynika z rozpoczęcia sezonu druków dla szkolnictwa, pokrewieństwo między płatnikiem i ubezpieczoną budzą uzasadnione wątpliwości, czy zgłoszenie w/w do ubezpieczeń w istocie miało na celu realizację interesów płatnika składek i świadczenia pracy za wynagrodzeniem, czy jedynie uzyskanie świadczeń

z ubezpieczenia chorobowego. Organ rentowy powołując się na art.58§1-2 k.c. stwierdził, że przedmiotowej umowy o pracę nie może uznać za ważną, co w konsekwencji skutkuje tym, że M. L. od 15 lipca 2019r. nie podlega z tytułu tego zgłoszenia pracowniczym ubezpieczeniom społecznym.

W odwołaniach od decyzji sprecyzowanych w piśmie procesowym z 10 marca 2020r. E. R. i M. L. domagali się jej zmiany przez stwierdzenie, że M. L. jako pracownik u płatnika składek E. R. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 15 lipca 2019r. Odwołujący złożyli również wniosek o zasądzenie kosztów postępowania na swoją rzecz od organu rentowego.

W uzasadnieniu odwołujący wskazali, że M. L. począwszy od 15 lipca 2019r. do 19 sierpnia 2019r. faktycznie wykonywała powierzoną pracę. Jej zatrudnienie było uzasadnione potrzebami pracodawcy. Ewentualna sezonowość niektórych prac nie może przesądzać o pozorności zatrudnienia na okres trzech lat. Nadto w dacie zawarcia umowy o pracę M. L. nie wiedziała, że jest w ciąży i nie mogła tego wiedzieć. Jak wynika z Karty ciąży data ostatniej miesiączki to 29 czerwca, do lekarza zgłosiła się 19 sierpnia 2019r., a umowa o pracę została zawarta 15 lipca 2019r.

Organ rentowy w odpowiedziach na odwołania wniósł o ich oddalenie podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy złożył również wniosek o zasądzenie od odwołujących na rzecz tego organu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący E. R. prowadzi działalność gospodarczą: Zakład Usług i Produkcji Różnej DRUKARNIA mgr inż. E. R.. W firmie odwołujący zatrudnia pracowników, w tym pracuje tam córka odwołującego J. G., jako zastępca E. R.. J. G. (matka odwołującej M. L.) zajmuje się przede wszystkim kwestiami administracyjno – kadrowymi jak również zaopatrzeniem. Pracuje w godzinach od 8 do 16 w siedzibie firmy, w której jest część biurowa i część produkcyjna.

W firmie pracuje także młodsza siostra J. G. jako pracownik, a także brat i jego syn, ale w tym przypadku współpraca ta odbywa się na zasadzie współpracy pomiędzy działalnościami gospodarczymi. Przed zatrudnieniem odwołującej M. L. w firmie zatrudniona była B. Ł. jako introligator na $\frac{3}{4}$ etatu. Po kilku miesiąca, to jest od sierpnia 2018r. zaczęła ona korzystać ze zwolnień lekarskich i urlopu macierzyńskiego. B. Ł. pracowała wspólnie z M. B.. M. B. pracuje u odwołującego od około 3 lat jako pomocnik introligatora w wymiarze dwóch godzin dziennie, bo jest to jego dodatkowa praca. Pod nieobecność B. Ł. część prac introligatorskich wykonywał B. Ł., a w pozostałym zakresie prace te były zlecane firmie zewnętrznej, co jednak wiązało się z wyższymi kosztami.

Nieobecność w pracy B. Ł. była powodem zatrudnienia w podobnym charakterze odwołującej M. L., przy czym zdecydowano się o jej zatrudnieniu dopiero w drugiej połowie 2019r., gdy w pierwszym półroczu 2019r. obroty w firmie nie były wysokie, a nadto w drugim półroczu w firmie potrzebny był pracownik do ręcznego szycia dzienników szkolnych. M. L. już wcześniej pracowała w firmie (...) od 1 czerwca 2014r. do 30 września 2014r. w pełnym wymiarze czasu pracy jako technik procesów introligatorskich. Następnie od 1 listopada 2015r. do 21 listopada 2018r. była zatrudniona w (...) Sp. z o.o. w G. jako pracownik produkcji – stosunek pracy ustał w wyniku upływu czasu, na który umowa o pracę została zawarta. Z zeznań odwołującej wynika, że jeszcze w grudniu 2018r. starała się o zatrudnienie u E. R., lecz ten z uwagi na sytuację ekonomiczną firmy nie zdecydował się wówczas na taki krok. Odwołująca chciała pracować w Z., bo miałaby blisko do domu, gdzie opiekowała się małym dzieckiem. W tej opiece pomagali jej teściowie.

W dniu 15 lipca 2019r. E. R. zawarł z M. L. umowę o pracę na czas określony od 15 lipca 2019r. do 14 kwietnia 2022r. na stanowisko introligatora w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem 3 000 zł miesięcznie. Ubezpieczona została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych w dniu 22 lipca 2019.

Według stanowiskowego zakresu czynności do obowiązków odwołującej na stanowisku introligatora należało: wykonywanie wszystkich prac introligatorskich, stała kontrola jakości druków przy pracach introligatorskich, obsługa

maszyn introligatorskich: krajarki, bigownicy, zszywarki drutem i zszywkami, wiertarki do papieru, stała dbałość o dobry stan techniczny maszyn i ich bieżąca konserwacja, pakowanie gotowych prac dla klienta, prace magazynowe.

Odwołująca pracowała codziennie od poniedziałku do piątku od godziny 8 do 16 i wykonywała prace objęte umową. Zajmowała się głównie szyciem dzienników szkolnych, składaniem składek, cięciem na gilotynie, oprawianiem dzienników. Przygotowanie dziennika do wyrobu gotowego jest pracochłonne i zajmuje około 2 godzin. Przez około dwa tygodnie z odwołującą pracował M. B.. Za wykonaną pracę odwołująca otrzymała umówione wynagrodzenie.

Odwołująca uzyskała zdolność do wykonywania tej pracy. W dniu zawarcia umowy o pracę nie wiedziała, że jest w ciąży. Z karty ciąży wynika, że ostatnią miesiączkę miała 29 czerwca 2019r. O ciąży dowiedziała się 19 sierpnia 2019r. gdy udała się do lekarza ginekologa. Od tego dnia ubezpieczona korzystała ze zwolnienia lekarskiego. Dziecko urodziła 10 kwietnia 2020r.

Podczas nieobecności odwołującej w pracy jej obowiązki wykonywał M. B., były one zlecane firmie zewnętrznej, czy też wykonywała je J. G..

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zawartej w aktach organu rentowego, dokumentacji medycznej odwołującej M. L. i jej akt osobowych, deklaracji podatkowych odwołującego E. R. za lata 2017 – 2019, wykazu zatrudnionych pracowników w firmie odwołującego, zeznań świadków J. G. i M. B., zeznań odwołujących (protokół elektroniczny z rozprawy z 1 lipca 2020r. czas 00:08:52 – 02:04:45 .

Sąd dał wiarę zeznaniom słuchanych w sprawie świadków oraz odwołujących, gdyż były one rzeczowe, logiczne, spójne, korespondujące ze zgromadzoną w sprawie dokumentacją.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania M. L. i E. R. zasługują na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6 ust.1 pkt 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2020r., poz.266 ze zm.), zwanej ustawą, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów.

Po myśli art. 11 ust. 1 ustawy obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3 i 12, zaś według art. 12 ust. 1 ustawy obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy, pracownicy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Za pracownika natomiast – w myśl art. 8 ust 1 ustawy - uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem, że jeżeli pracownik spełnia kryteria określone dla osób współpracujących, o których mowa w ust. 11 - dla celów ubezpieczeń społecznych jest traktowany jako osoba współpracująca.

W orzecznictwie przyjmuje się, że pojęcia pracownik i zatrudnienie nie mogą być interpretowane na użytek ubezpieczeń społecznych inaczej niż interpretuje je akt prawny określający prawa i obowiązki pracowników i pracodawców - Kodeks pracy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30.05.2005r., sygn. akt III AUa 283/2005).

Według definicji zawartej w art. 22 Kodeksu pracy, przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

W rozpoznawanej sprawie przedmiotem sporu był fakt podlegania przez odwołującą M. L. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownika zatrudnionego w firmie (...). Fakt zatrudnienia odwołującej przez płatnika składek był bowiem negowany przez organ rentowy, który stanął na stanowisku, że umowa została zawarta przez strony jedynie dla stworzenie odwołującej możliwości skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia chorobowego i stąd jest nieważna (art.58 k.c.).

Podkreślić należy, iż stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy, czy też zawarcia umowy o pracę dla pozorów (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2005r., sygn. akt II UK 141/2004, OSNP 2005/15/235, wyrok Sądu Najwyższego z 14 marca 2001r., II UKN 258/00, OSNP z 2002/21/527).

Każdy przypadek musi być potraktowany i rozstrzygnięty w sposób indywidualny, na podstawie nie tylko treści umowy, ale też całokształtu okoliczności faktycznych, związanych z wykonywaniem danego zatrudnienia. Przede wszystkim należy zbadać, czy dane zatrudnienie wypełniało cechy stosunku pracy.

W ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala na przyjęcie, że z dniem 15 lipca 2019r. doszło do zawarcia ważnej umowy o pracę pomiędzy odwołującą M. L. a E. R., umowa ta była przez nią faktycznie wykonywana.

Odwołująca rzeczywiście umówioną pracę wykonywała aż do przejścia w sierpniu 2019r. na zwolnienie lekarskie, co potwierdzają zgodne ze sobą, szczegółowe, logiczne i przekonujące zeznania wszystkich słuchanych w sprawie świadków, korelujące z nimi zeznania odwołujących, jak również zgromadzona w sprawie dokumentacja. Odwołująca pracowała jako introligator i zajmowała się głównie szyciem dzienników szkolnych, składaniem składek, cięciem na gilotynie, oprawianiem dzienników. Wykonywała swoją pracę codziennie od poniedziałku do piątku w godzinach od 8 - 16 i uzyskiwała z tego tytułu umówione wynagrodzenie Z zeznań odwołującej wynika, że już od końca 2018r. przejawiała ona zamiar zatrudnienia się u E. R. (swojego dziadka). Następnie płatnik poszukiwał osoby do prac introligatorskich, bowiem zatrudniona wcześniej do takich prac B. Ł. przeszła na zwolnienie lekarskie i miała to być jej dłuższa nieobecność w pracy. Sam zaś świadek M. B. wykonywał głównie pracę pomocnika introligatora, i to zaledwie po dwie godziny dziennie, co było niewystarczające do wykonania zadań firmy. E. R. zdecydował się na zatrudnienie odwołującej w drugiej połowie 2019r. gdy w tym czasie sytuacja finansowa firmy poprawiła się, a nadto była wzmożona ilość prac związanych z rozpoczęciem sezonu druków dla szkolnictwa. Odwołująca miała doświadczenie w wykonywaniu pracy introligatora i umiejętności w tym zakresie, bo wcześniej w 2014r. pracowała w Zakładzie (...) w tym charakterze. Odwołująca uzyskała zdolność do wykonywania takiej pracy. Sąd dał wiarę zeznaniom odwołującej, że w dacie zawarcia spornej umowy nie wiedziała, że jest w ciąży. Z karty ciąży wynika, że ostatnią miesiączkę ubezpieczona miała 29 czerwca 2020r., a zatem najbardziej prawdopodobna data poczęcia to 13 lipiec 2020r. Ubezpieczona została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych w dniu 22 lipca 2020r. i w ocenie Sądu na ten dzień, a tym bardziej na dzień zawarcia umowy o pracę (15 lipca 2020r.) nie było możliwości stwierdzenia stanu ciąży.

Odnosząc się do zarzutu organu rentowego istnienia stosunku pokrewieństwa pomiędzy odwołującymi, to w tym konkretnym przypadku nie rzutuje to negatywnie na rozpatrywaną sprawę. Przede wszystkim obowiązujące prawo nie zakazuje zatrudnienia osób spokrewnionych. Nadto z materiału dowodowego wynika, że odwołująca nie była jedyną osobą z rodziny zatrudnioną w Zakładzie (...), lecz pracowały w tym Zakładzie już dwie córki odwołującego, a także współpracował z nim syn i wnuk. Nie dziwi więc fakt, że E. R. zdecydował się zatrudnić również swoją wnuczkę zwłaszcza, że poszukiwał osoby do pracy na stanowisko introligatora, a odwołująca dysponowała odpowiednim już przygotowaniem i doświadczeniem w tej dziedzinie.

Sytuacja ekonomiczna firmy (...) pozwalała także na zatrudnienie nowego pracownika, na co wskazują dane o dochodach firmy.

Zaznaczyć trzeba, że sam fakt zawarcia umowy o pracę z kobietą w ciąży nie dyskwalifikuje jej do świadczenia pracy w rozumieniu art.22 K. pracy.

W myśl bowiem utrwalonego w tym zakresie orzecznictwa sądowego, podjęcie pracy przez kobietę w ciąży, nawet gdyby głównym motywem było uzyskanie przez nią świadczeń z ubezpieczeń społecznych nie jest naganne, ani tym bardziej sprzeczne z prawem, jeżeli praca ta była faktycznie wykonywana (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 21 stycznia .2014r., III AUa 794/13, a także Sądu Najwyższego z 6 lutego 2006r., III UK 156/05, LEX nr 272549, wyrok Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2005r., II UK 320/04, OSNP 2006/7-8/122).

Reasumując, skoro odwołująca M. L. od 15 lipca 2019r. rzeczywiście wykonywała pracę na rzecz płatnika składek na podstawie zawartej umowy o pracę, to podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom jak w decyzji zaskarżonej, począwszy od 15 lipca 2019r.

W konsekwencji takiego stanowiska Sąd z mocy art. 477¹⁴§ 2 k.p.c. w pkt 1 wyroku zmienił zaskarżoną decyzję orzekając jak w sentencji.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. w związku z art.99 k.p.c. oraz w związku z §9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018r., poz.265).

(-) sędzia Grażyna Łazowska